

Programbeskrivning för programmet

Vindval III – Kunskap om vindkraftens miljöeffekter

2014-08-01 – 2018-06-30

Beslutsdatum
2014-05-19

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Programmets inriktning	5
2.1	Vision.....	5
2.2	Syfte.....	5
2.3	Mål.....	5
2.4	Framgångskriterier.....	6
2.5	Verksamhetsinriktning.....	7
2.6	Energirelevans	7
2.7	Samhälls- och näringslivsrelevans.....	8
2.8	Miljöaspekter	8
2.9	Projektgenomförare/projektdeltagare	9
2.10	Avnämare/intressenter	9
2.11	Arbetsätt	9
	2.11.1 Behovsanalys	9
	2.11.2 Kvalitetssäkring	9
	2.11.3 Uppföljning	10
	2.11.4 Samarbeten.....	10
	2.11.5 Typer av projekt.....	10
3	Bakgrund	11
4	Genomförande	13
4.1	Tidplan.....	13
4.2	Budget och kostnadsplan	14
4.3	Ansökningskriterier och hantering av ansökningar	15
4.4	Organisation.....	16
	4.4.1 Styrgrupp.....	16
	4.4.2 Referensgrupp	16
	4.4.3 Kansli	18
4.5	Kommunikationsplan och resultatspridning	18
4.6	Primära målgrupper	18
4.7	Sekundära målgrupper	19
4.8	Interna målgrupper	20
	4.8.1 Kommunikationsplaner.....	20
4.9	Utvärdering	21
5	Avgränsningar	22

5.1	Andra angränsande program inom Energimyndigheten	22
5.2	Internationell samverkan	22
6	Ytterligare information	23

1 Sammanfattning

Programmet Vindval etapp 3 är ett fortsatt samarbete mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Naturvårdsverket har uppgiften att ansvara för programmets genomförande i enlighet med denna programbeskrivning, medan Energimyndigheten finansierar de enskilda projekten inom programmet. Det övergripande syftet med programetappen är att arbeta fram och kommunicera underlag för ställningstaganden i frågor som rör miljöpåverkan i samband med planering och beslut vid etablering av vindkraft.

Verksamheten inriktas på att samla erfarenheter från den utbyggnad som finns och de processer och regelverk som är relevanta för planering och prövning. Ambitionen är att Vindval ska sätta in kunskapen i relevanta sammanhang och ta fram ny kunskap där sådan saknas. Målgruppernas behov gör att särskilt fokus läggs vid kundperspektiv och kommunikationsinsatser.

Typer av projekt som kan finansieras inom programmet är

- Forskningsprojekt där medel utlyses inom specifika områden. Forskare erbjuds möjlighet söka medel för genomförande av projekt.
- Uppdragsforskning då Vindval är med i utformningen av ett projekt.
- Syntesprojekt som kan vara i form av uppdragsforskning, t.ex. nya synteser men vid behov även uppdatering av befintliga synteser.
- Studier i form av mindre utredningsprojekt, som beställs av Vindval.
- Seminarier och konferenser
- Kommunikationsprojekt som t.ex lägesrapporter varje år, intervjuer, mindre artiklar, läsanvisningar till rapporter och reflektioner.

Vindvals mål för programperioden är framförallt att resultat från programmet kommer till användning i planerings- och beslutsprocesser, tillsyns- och kontrollprogram samt myndigheters vägledning samt att framtaget underlag bidrar till väl avvägda och transparenta beslut vid etablering av vindkraft.

2 Programmetts inriktning

2.1 Vision

Energimyndighetens vision är att uppnå en hållbar och samhällsekonomiskt optimal utbyggnad av vindkraften på lång sikt.

Programmetts vision, ur ett 4-årigt perspektiv, är att medverka till samhällsutvecklingen genom att möjliggöra mer informerade beslut om planering, etablering och drift i god samexistens med andra intressen.

2.2 Syfte

Det övergripande syftet är att arbeta fram och lämna underlag för regeringens, myndigheternas, inklusive kommunernas och företagens ställningstaganden i frågor som rör miljöpåverkan i samband med planering och beslut vid etablering av vindkraft.

2.3 Mål

Vindvals mål för programperioden är:

Effektmål:

- Resultatet från programmet kommer till användning i planerings- och beslutsprocesser, tillsyns- och kontrollprogram samt myndigheters vägledning.
- Underlaget bidrar till väl avvägda och transparenta beslut vid etablering av vindkraft.
- Konsekvenserna av fattade beslut om vindkraft analyseras, vad avser effekter på miljön, och återkopplas till handläggare och beslutsfattare

Vid programmetts slut ska följande resultat ha uppnåtts:

- Minst två behovsanalyser har genomförts och dokumenterats
- Samordning inom relevanta områden med nätverket för vindbruk är etablerat
- Alla resultat finns på Vindvals webbsida och är lätt tillgängliga
- Vindval har bidragit med relevant underlag till Vindlovs webbsida
- Alla publicerade rapporter är relevansmässigt granskade. Forskningsrapporter är även vetenskapligt granskade.
- 100 % av den primära målgruppen känner till Vindval
- 80 % av den sekundära målgruppen känner till Vindval
- 70 % av den primära målgruppen använder resultat från Vindval

- 70 % av den primära målgruppen upplever att de har nytta av resultaten från Vindval
- 100 % av den primära målgruppen anser att resultaten är trovärdiga och användarvänliga
- Vindvals målgrupper anser att Vindvals sätt att kommunicera är ändamålsenligt

2.4 Framgångskriterier

För att säkerställa att programmet genomför rätt aktiviteter för att nå mål och syfte används följande indikatorer för löpande uppföljning:

- Antal genomförda behovsanalyser
- Andel relevanta möten inom Nätverket för vindbruk där Vindval deltar.
- Antal besök på Vindvals webbsida
- Andel av målgrupperna som anser att kunskap om vindkraftens miljöeffekter är lätt att hitta
- Andel av Vindvals målgrupper som känner till Vindval
- Andel av den primära målgruppen som använder resultaten från Vindval
- Andel av den primära målgruppen som anser att de har nytta av resultaten från Vindval
- Andel av den primära målgruppen som anser att Vindvals kunskap är trovärdig
- Andel av målgrupperna som anser att Vindvals kommunikation är ändamålsenlig

2.5 Verksamhetsinriktning

Följande områden är förslag som programmet utgår ifrån:

Kunskap om utbyggnaden

- Insamling av kunskap och erfarenheter, exempelvis kontrollprogram och egenkontroll
- Omvärldsbevakning och samarbeten
- Erfarenheter av planeringsarbete

Synteser

- Analys och utvärdering av forskning och erfarenheter
- Kunskapssammanställningar
- Metodik för inventeringar
- Kumulativa effekter

Nya forskningsprojekt

- Insatser för att fylla prioriterade kunskapsluckor

Processer och regelverk

- Framtidsspaning
- Samhällsekonomi kopplat till miljöeffekter
- Jämförelser av olika miljöeffekter och påverkansfaktorer
- Vindkraft och miljö i juridik, lagstiftning och beslutsprocesser
 - Vad gäller i Sverige och EU? Implementering och tolkning -hinder och möjligheter?
 - Havsplanering

Kommunikation

- Målgruppsanpassade produkter och resultatbearbetning
- Underlag för vägledning
- Presentationer
- Inventeringar
- Sammanställningar
- Återkoppling till beslutsfattare

2.6 Energirelevans

En effektiv och ändamålsenlig planerings- och tillståndsprocess är ett av de

viktigaste utvecklingsområdena för säkerställandet av en hållbar vindkraftutbyggnad i Sverige. I dagsläget gör många aktörer i branschen bedömningen att platser med goda vindförhållanden inte kan göras tillgängliga för vindkraftutbyggnad pga. brister eller otydligheter i myndigheternas hantering och tolkning av regelverk. Tidigare behovsanalyser inom Vindval har också visat att mer kunskap, stöd och vägledning för avvägningar mellan olika intressen efterfrågas av beslutsfattare och handläggare på bl.a. kommuner och länsstyrelser.

Insatserna inom Vindval ingår som en del av arbetet utifrån de politiska målsättningar som är beslutade för förnybar energi och vindkraft samt den utbyggnad och de planer som är aktuella i samhället. Mål för förnybar elproduktion, vilket vindkraften är en del av, finns i elcertifikatsystemet. Det finns dessutom en planeringsram för vindkraft som är ett sätt att i samhällsplaneringen skapa förutsättningar för en årlig produktion av el från vindkraft till en viss volym (uttryckt i TWh). En planeringsram ger en signal om hur mycket vindkraft som bör kunna hanteras i kommunernas fysiska planering. Planering sker i kommunerna genom att lämpliga områden för vindkraft identifieras och fastläggs i de kommunala översiktsplanerna.

Nuvarande planeringsram för vindkraft innebär bl.a. att lokaliseringsplaner för vindkraft motsvarande 30 TWh årsproduktion till år 2020 ska fastställas av kommunerna, varav 20 TWh vindkraft på land och 10 TWh lokaliserat till havs (i vattenområden). Om vindkraftverk planeras till havs inom områden som tillhör svensk ekonomisk zon är det regeringen som beslutar om tillstånd.

2.7 Samhälls- och näringslivsrelevans

Vindvals arbetssätt bygger på ett genomgående samarbete med alla som i sitt arbete har att hantera, bedöma eller behöver inhämta kunskap om vindkraftens miljöeffekter. De är identifierade som primära eller sekundära målgrupper och beskrivs i kommunikationsstrategin nedan. Här ingår både handläggare och beslutsfattare inom myndighet och förvaltning och branschens aktörer såsom projektörer och MKB-konsulter.

2.8 Miljöaspekter

Utbyggnaden av vindkraft bidrar till att miljö kvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” uppnås. Vindkraften bidrar dessutom till att uppnå flera andra nationella miljö kvalitetsmål, främst ”Frisk luft”, ”Ingen övergödning” och ”Bara naturlig försurning”. Etablering av vindkraft kan innebära en miljöpåverkan och en konflikt t.ex. med friluftslivet, kulturmiljön, landskapet, andra näringar och

närboende. En balanserad etablering av vindbruk stöder dock de flesta av miljömålen och en väl planerad vindkraftutbyggnad innebär att olika samhällsintressen kan samverka.

Forskningen inom Vindval ska bidra till att vindkraften kan fortsätta utvecklas och lokaliseras så att störningarna kan begränsas. Detta genom att ta fram underlag som kan användas i miljökonsekvensbeskrivningar och vid planerings- och tillståndsprocessen.

2.9 Projektgenomförare/projektdeltagare

Deltagare i de projekt som programmet finansierar kan vid sidan av forskare även vara till exempel konsulter, informatörer, journalister och processledare.

2.10 Avnämare/intressenter

Avnämare och intressenter har identifierats som målgrupper och en beskrivning av dessa återfinns under rubriken kommunikation.

2.11 Arbetssätt

Vindvals arbetssätt är flexibelt utformat för att möjliggöra anpassning av inriktningen efter vilka frågeställningar som är aktuella och ny kunskap som kommer fram.

2.11.1 Behovsanalys

För att rikta insatserna till de kunskaps- och forskningsbehov som finns bland aktörerna i Sverige görs en analys och prioritering av behoven i början av programskedet. Behovsanalysen görs av referensgruppen och uppdateras sedan minst en gång under programperioden. Behovsanalysen ska resultera i en prioritering av satsningsområden som sedan mindre grupper arbetar vidare med.

2.11.2 Kvalitetssäkring

En viktig uppgift är att kvalitetssäkra projekt och resultat från programmet med avseende på vetenskaplig kvalitet, relevans och användbarhet.

2.11.3 Uppföljning

Verksamheten följs upp och utvärderas under programtiden på lämpligt sätt med avseende på programmets mål, genomförande och resultat. Utvärderingen använder samhällsvetenskaplig metodik och bör göras varje år.

2.11.4 Samarbeten

Vindval kommer att samarbeta med närliggande nätverk för att effektivisera möjligheten att inhämta och nå ut med kunskap. Samarbete bör etableras med bl.a. nätverket för vindbruk. Vindval bör även verka för ökat internationellt kunskapsutbyte och kunskaps spridning på vindkraftsområdet. Syftet är att förhindra överlappande verksamhet med andra program och säkerställa effektiv överföring av kunskap om pågående initiativ inom Vindvals arbetsområden. På webbsidan *Vindlov* finns vägledningsinformation från centrala myndigheter som kan nås av många av Vindvals primära målgrupper. Vindval bör stödja de myndigheter, som ansvarar för relevanta sidor på *Vindlov* och på lämpligt sätt bidra med underlag för att hålla webbsidan uppdaterad.

Exempel på parter för Vindval att samarbeta med är:

- Nationella nätverk
- Centrala myndigheter
- NGO:s
- Vindkraftsbranschen
- Internationella nätverk

2.11.5 Typer av projekt

Inom programmet kan bl.a. följande typer av projekt finansieras:

- Forskningsprojekt där medel utlyses inom specifika områden. Forskare erbjuds möjlighet söka medel för genomförande av projekt.
- Uppdragsforskning då Vindval är med i utformningen av ett projekt.
- Syntesprojekt, kan vara i form av uppdragsforskning, t.ex. nya synteser men vid behov även uppdatering av befintliga synteser.
- Studier i form av mindre utredningsprojekt, som beställs av Vindval.
- Seminarier och konferenser
- Kommunikationsprojekt som t.ex. framtagning av lägesrapporter varje år, intervjuer, mindre artiklar, läsanvisningar till rapporter och reflektioner. Det kan även ingå att skriva texter till Vindvals hemsida samt lämna stöd till skrivning av texter till webbsidan *Vindlov*

3 Bakgrund

I ett långsiktigt hållbart system för svensk elproduktion förväntas vindkraften bli ett betydande inslag. Det är viktigt, att de beslut som fattas idag skapar så goda förutsättningar som möjligt för ett effektivt och väl planerat brukande av vindförutsättningar i Sverige i större skala och på lång sikt.

Energimyndigheten arbetar inom olika samhällssektorer för att främja en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning. Vindkraft är ett område som Energimyndigheten ser som betydelsefullt att rikta resurser mot, då det är en energikälla som har en stor potential att bidra till en betydelsefull andel förnybar el i närtid. Den fortsatta utmaningen i utbyggnaden är bland annat samordning mellan olika intressen samt hållbar planering och hantering av miljöfrågor i samband med utbyggnaden. Myndighetens övergripande syfte med nya etappen av programmet är att svara för den del av det arbetet som berör de miljökonsekvenser, som är att förvänta av utbyggnaden och hur dessa kan hanteras.

Under Vindvals två initiala etapper har 31 st. forskningsprojekt, varav 16 projekt med marin inriktning och 15 landinriktade projekt genomförts. De marina projekten har berört frågor om påverkan på bl.a. fiskar, sälar, tumlare och reveffekter. De landbaserade projekten har berört frågor om påverkan på fåglar, fladdermöss, landlevande däggdjur och människor. Vad avser påverkan på människor har projekten behandlat bl.a. frågor om acceptans och människors attityder, påverkan på landskapet och ljudstörningar. Frågor om planering och kommunikation om vindkraft har belysts genom forskning om förankringsprocesser.

Inom programmet har också genomförts 4 st. syntesprojekt. Dessa syftade till att göra en forskningsbaserad kunskapssammanställning av "all", nationell och internationell, vetenskapligt dokumenterad kunskap inom områdena *Fåglar och Fladdermöss*, *Marint liv*, *Människors intressen* och *Landlevande däggdjur*. Det har även tagits fram en rapport om vindkraftens politiska bakgrund med titeln *Kraftproduktion och miljöopinion*. I samband med syntesarbetena gjordes även genomgångar av kunskapsluckor och viktiga frågor att studera inför framtiden.

Vindkraften har expanderat de senaste tio åren. Från att ha varit knappt märkbar i statistiken ett halvt decennium tillbaks i tiden så producerades 2013 nästan 10 TWh el med vindkraft. I dagsläget styrs utbyggnadstakten av nivån på elpris och elcertifikat. Prognoserna för dessa är låga för tillfället, varför investeringarna kan komma att hamna på en något lägre nivå under de närmaste åren beroende på kostnadsutvecklingen för vindkraft.

När Vindval startades gjordes bedömningen att det skulle komma en storskalig utbyggnad av vindkraft till havs. Den prognosen har ändrats längs vägen och den utbyggnad som planeras nu återfinns till stora delar i skogar och fjällområden. Vindval, som fortlöpande har att följa utvecklingen inom vindkraftsområdet mot bakgrund av vindkraftens miljöpåverkan på människor, natur och landskap, redovisar följande program för den tredje etappen av verksamheten.

4 Genomförande

Vindvals uppgift är att insamla och arbeta fram kunskapsunderlag om vindkraftens miljöeffekter, gärna i samarbete med andra intressenter, och som är av relevans för ställningstagande i planerings- och tillståndprocesser liksom vid vägledning, tillsyn och kontroll på kort och lång sikt.

Vindval har även i uppgift att följa utbyggnaden och dra lärdom av erfarenheter av vindkraftens miljöeffekter på land och till havs, nationellt och internationellt. Där behov finns kommer programmet även att arbeta för att lyfta fram och synliggöra nya verktyg och metoder, som kan bidra till att höja kunskapsnivån kring hållbar vindkraftsutbyggnad.

Den kunskap och de erfarenheter som Vindval lägger fram och tillgängliggör kan komma från projekt finansierade av programmet, men även från andra forskningsprojekt och olika studier i Sverige och internationellt.

4.1 Tidplan

*Programstart	Augusti 2014
Behovsanalys	Augusti 2014
Utlysning/beställning	September-december 2014
Delrapport från Vindval	Januari 2015
Behovsanalys -översyn	September 2015
Ev. utlysning/beställning	Oktober-november 2015
Delrapport från Vindval	Januari 2016
Behovsanalys	September 2016
Utlysning/Beställning	Oktober-november 2016
Delrapport från Vindval	December 2016
Behovsanalys ev. översyn	Augusti 2017
Ev. utlysning/beställning	September 2017
Delrapport från Vindval	Januari 2018
Avslut och slutrapport	Juni 2018

4.2 Budget och kostnadsplan

Vindval etapp 3 genomförs som ett samarbete mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Naturvårdsverket driver, genomför och håller ihop programmet med utgångspunkt från den här programbeskrivningen med tillhörande budget. Finansieringen sker från Energimyndighetens anslag. Programmet är förenligt med den överenskommelse som slutits mellan myndigheterna¹ Den totalt planerade budgeten för programperioden 2014-2018 är 27 miljoner kronor, varav 7 MSEK för drift och kommunikation och 20 MSEK för verksamhetsinnehåll.

Energimyndigheten beslutar efter det nuvarande anslaget om en tilldelning av totalt 11 MSEK för perioden 2014-2015. Energimyndigheten avser under 2015 att förlänga programmet för perioden 2016-2018 och tilldela ytterligare medel på 16 MSEK.

Drift och kommunikation av Vindval		2014	2015	2016	2017	2018	Summa
Lönekostnader	Lön drift	100	400	400	400	200	1500
	Lön webbsida	10	10	10	10	10	50
	Arvoden forskare ex Istturné	30	20	20	20	20	110
	Granskning/utskott	20	20	20	20	10	90
Köpta tjänster	Konsult drift	225	500	500	500	350	2075
	Facilitator behovsanalys	30		30			60
	Publicering rapporter	10	50	50	50	20	180
	Delrapport från Vindval i december		500	500	500		1500
	Delrapport från Vindval layout o tryck	20	20	20	20		80
Övrigt	Referensgruppsmöte maj	80	80	80	80		320
	Referensgruppsmöte december	6	6	6	6		24
	Styrgruppsmöten 3st	1	1	1	1	1	5
	Forskning i fokus		100	100	100		300
	Tryck rapporter	10	10	10	10	10	50
	Övrigt - resor 20000, monter 20000	58	83	53	83	379	656
	Summa	600	1800	1800	1800	1000	7000

Verksamhetsbudget Vindval (tkr)		2014	2015	2016	2017	2018	Summa
Forskning fortsättningsprojekt	Ren efterstudie	1000	1000				2000
	Kungsörn - fånga o analysera data	1000					1000
Forskningsutlysning	Ljud: metod upplevelse sömn	200	1000	1000	1000		3200
	Förstudieprojekt 1		500	1000	1000		2500
	Förstudieprojekt 2		600	600	600		1800
Studie/forskning beställd	Kontrollprogram/egenkontroll sammanställa o analysera rekommendationer	300	1000	1000	1000		3300
	Juridik/ process	100	400	400	400		1300
	Kumulativa effekter		100	600	600		1300
	Samhällsekonomi/övrigt		600	600	600		1800
Syntes	Uppdatering fågelsyntes	300					300
	Ny syntes		500	500	500		1500
Summa		2900	5700	5700	5700	0	20000

¹ Avtal mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket ” Överenskommelse om samarbete mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket”, dnr: 2013-1790

4.3 Ansökningskriterier och hantering av ansökningar

Inför utlysningar och vid granskningar av rapporterade projekt sker ett omfattande och noggrant arbete. Vindval följer Naturvårdsverkets regler för forskningsfinansiering som ställer höga krav på vetenskaplig kvalitet. Kvalitetssäkringsarbetet är alltså en viktig del i programarbetet.

Forskningsprojekt

Processen för de enskilda forskningsprojekten i Vindval omfattar fem steg:

1. Identifiering av prioriterade områden
Vindvals referensgrupp identifierar angelägna kunskapsområden om vindkraftens miljöeffekter där det behövs underlag från forskningen till planerings- och tillståndsprocesserna.
2. Utlysning av forskningsmedel
Vindval utlyser prioriterade kunskapsområden och ber forskare komma in med forskningsansökningar avseende dessa områden.
3. Granskning av forskningsansökningar
Inkomna forskningsansökningar granskas vetenskapligt av oberoende forskare, som inte själva sökt medel. Ansökningarna granskas även av relevanta personer från Vindvals referensgrupp med avseende på relevansen. Granskningskriterier finns i bilaga 1.
4. Beslut
Vindvals styrgrupp lämnar med underlag från granskningsgrupper förslag till beslut om forskningsbidrag till Energimyndigheten, som beslutar om forskningsmedel till projekten.
5. Projektens slutrapport
Slutrapporterna från projekten granskas av oberoende forskare och användare, som inte varit med i projekten. En granskningsworkshop genomförs med respektive projekts forskare och utsedda granskare. En granskningsrapport lämnas till styrgruppen, som beslutar om godkännande och rapportering.

Syntesprojekt

I Vindvals syntesprojekt sammanställer och bedömer forskargrupper svenska och internationella forskningsresultat. Så här går kvalitetssäkringsprocessen till:

1. Hearing
Forskare inom syntesområdet inbjuds till en hearing tillsammans arbetsgrupper knutna till Vindvals referensgrupp. Vid hearingen diskuteras

det kunskapsunderlag som finns inom området och vilka kompetenser som behöver finnas representerade i syntesarbetet.

2. Syntesgrupp
En syntesgrupp bildas med utgångspunkt från hearingens resultat.
3. Avstämningar
Syntesgruppen stämmer av med arbetsgrupp knuten till referensgruppen, att frågor som ofta kommer upp i planerings- och tillståndsprocessen tas upp i syntesarbetet.
4. Kunskap sammanställs
Syntesgruppen sammanställer kunskap från forskningen samt erfarenheter från fältet. Den analyserar och värderar kunskapen och kommer på basis därav fram till slutsatser.
5. Slutrapport granskas
Syntesrapporten granskas av oberoende forskare, som inte deltagit i syntesarbetet samt Vindvals arbetsgrupp inom referensgruppen.
6. Slutrapport för beslut
En granskningsrapport lämnas till styrgruppen, som beslutar om godkännande och publicering.

4.4 Organisation

4.4.1 Styrgrupp

Programmets övergripande beslut bereds av en styrgrupp med representanter från både Naturvårdsverket och Energimyndigheten. Energimyndigheten fattar sedan beslut rörande medelstilldelning.

Styrgruppens uppgift är att:

- Sätta ramar för verksamheten i enlighet med programmets mål och finansiering
- Svara för kvalitetssäkring
- Ge underlag till Energimyndighetens beslut om projekt
- Ge underlag till Energimyndighetens beslut om rapporteringar från projekt
- Besluta om publicering av Vindvalrapporter
- Sprida information från Vindval inom sina respektive kanaler

Styrgruppen har möten ca 2-4 gånger per år

4.4.2 Referensgrupp

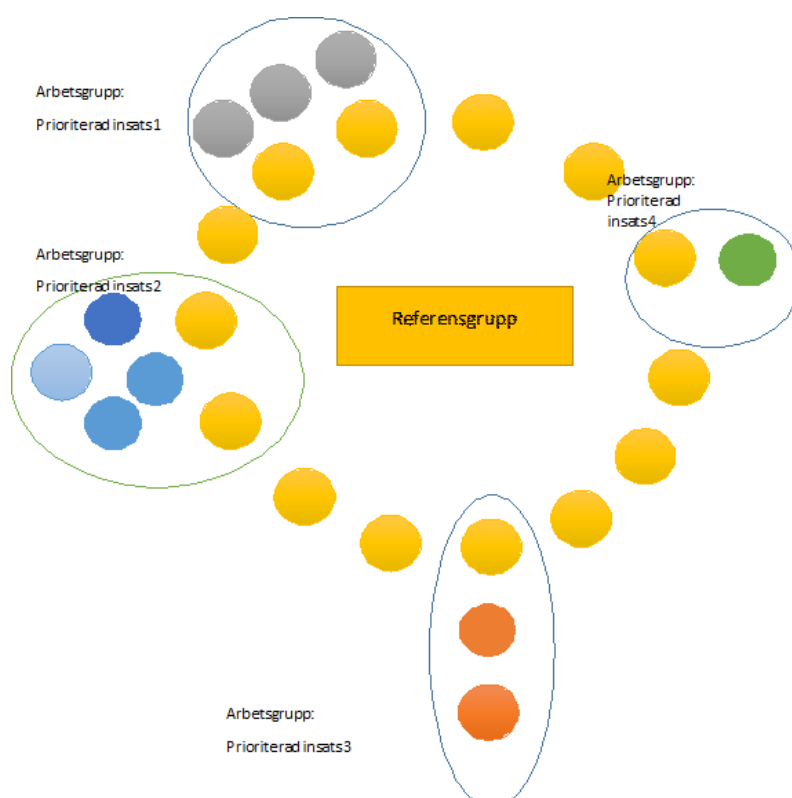
Referensgruppen består av Vindvals primära målgrupper samt sakkunniga inom relevanta sakfrågor/områden. De ansvarar för genomförande av insatser och bevakning av utvecklingen inom de specifika arbetsområdena.

Uppgiften för referensgruppen är att:

- Genomföra behovsanalyser inom de ramar som ges av styrgruppen
- Föreslå prioriterade behovsbaserade satsningar
- Svara för omvärldsbevakning och framtidsspaning
- Sprida information från Vindval inom ledamöternas respektive kanaler
- Följa Vindvals satsningar

Referensgruppen samlas en till två gånger per år till möte. Vid dessa möten diskuteras bl.a. programmets insatser, prioriterade utmaningar, möjligheter och det kommande årets arbetsplanering.

Referensgruppens ledamöter tillsammans med experter arbetar enligt en beslutad arbetsplan med programmets satsningsområden, insatser och aktiviteter samt med granskning av ansökningar och rapporter.

Exemplifierande bild över hur referensgruppens ledamöter ingår i arbetsgrupper tillsammans med anlitade experter. Detta sker efter kunskap, intresse och tillgängliga tidsresurser

4.4.3 Kansli

Vindvals kansli har en beredande roll och består av en heltidstjänst uppdelad på en halvtidstjänst från Naturvårdsverket och en halvtidstjänst från konsult. Därutöver tillkommer kompletterande resursbehov från informatör för specifika uppgifter.

Kansliets uppgift är att svara för planering och samordning av programmets verksamheter, lämna stöd till styrgrupp och referensgrupp samt att verkställa de uppgifter som beslutas inom programmet.

4.5 Kommunikationsplan och resultatspridning

Kommunikationsstrategin gäller under hela programperioden, och den kan vid behov uppdateras. Strategin beskriver hur kommunikation kan bidra till att uppnå Vindvals mål.

Målgrupper är de som arbetar med vindkraft i tillstånds- och beslutsprocesser, inklusive miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), samt med kontroll och tillsyn på olika nivåer i samhället. Det är framförallt handläggare och beslutsfattare på myndigheter, i kommuner, i domstolar, politiker samt företag och konsulter.

4.6 Primära målgrupper

- Länsstyrelserna – handläggare av vindkraftsärenden, framförallt
 - Handläggare inom områdena miljö, natur, kulturmiljö, energi, fysisk och ekonomisk planering
 - Miljöprövningsdelegationer
 - Samordnare av vindkraftsärenden (finns på några länsstyrelser)
 - Av länsstyrelserna anlitade experter
- Kommuner – handläggare av vindkraftsärenden, fr.a.
 - Miljöchefer, kommunekologer
 - Handläggare inom förvaltningar som ansvarar för miljö, natur, kulturmiljö, byggande, fysisk och ekonomisk planering
 - Stads- och byggnadskontor
- Politiker
 - Som deltar i beslut om frågor relaterade till miljö, natur, kulturmiljö, energiförsörjning och byggande
- Projektörer
- Konsulter
- Miljödomstolar

- Miljöråd och ledamöter
- Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Riksantikvarieämbetet (RAÄ), Havs och Vattenmyndigheten (HaV), Skogsstyrelsen, Boverket (BoV), Socialstyrelsen och andra berörda centrala myndigheter.
 - handläggare av vindkraftsärenden/arbetar med vindkraftsfrågor

4.7 Sekundära målgrupper

- Forskare och utredare på universitet, högskolor och institut
- Internationella nätverk
- Vindforsk, Svensk vindkrafttekniskt centrum
- Regeringskansliet
- Nationella vindkraftsamordnarna
- Branschorganisationer – Svensk vindenergi och Svensk vindkraftförening
- Nationella intresseorganisationer: Naturskyddsföreningen, Sveriges ornitologiska förening, Lantbrukarnas Riksförbund, Samernas Riksförbund, Svenska Jägareförbundet, Friluftsförbundet och Svenska Turistföreningen, WWF
- Sveriges Kommuner och Landsting
- Centrala myndigheter: Försvarmakten, SMHI, SGU, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, Domstolsverket, Kammarkollegiet, Svenska Kraftnät (SVK).
- Berörd allmänhet
- Media

4.8 Interna målgrupper

- De som ingår i programmet: styrgrupp, referensgrupp och projektmedarbetare
- Aktörer inom Nätverket för Vindbruk
- Enheten Offentlig sektor på Energimyndigheten

Ambitionen är att dessa:

- känner till Vindvals syfte och mål, pågående verksamhet samt resultaten från projekten
- känner sig delaktiga i arbetet med att sprida resultaten från Vindvals verksamhet
- anser att informationen från Vindval är trovärdig och lättillgänglig

4.8.1 Kommunikationsplaner

Årliga kommunikationsplaner med aktiviteter tas fram och uppdateras regelbundet under programmets gång.

4.9 Utvärdering

Energimyndigheten ansvarar för att en oberoende utvärdering görs under hösten 2018.

5 Avgränsningar

5.1 Andra angränsande program inom Energimyndigheten

Andra aktiviteter som Energimyndigheten finansierar och som är relevanta för Vindval att koordineras och samarbeta med är

- Nätverket för vindbruk
- VindForsk
- SWPTC, svenskt vindkrafttekniskt centrum
- Vindlov/vindbrukskollen
- ”Ljudpaketet” som samlar några tekniska forskningsprojekt om ljud från vindkraftverk

5.2 Internationell samverkan

Inom IEAwind bedrivs arbete som har anknytning till Vindval i exempelvis följande arbetsgrupper (tasks):

- 23, Offshore wind energy technology and deployment
- 26, Cost of wind energy (berör delvis samhällsekonomi och miljökostnader)
- 28, Social acceptance of wind energy projects
- 34, Assessing environmental effects

6 Ytterligare information

För ytterligare information kontakta:

Annika Nilsson, Energimyndigheten

Tel: 016-544 20 63

E-post: annika.nilsson@energimyndigheten.se